

||| månadens epiztel

Epizteln handlar denna gång bara om sjukdomar hos fisk. Tre större sjukdomsutbrott inträffade under som-

maren, både i insjöodling och kustodling av fisk. Texten är sammansatt av Karin Sannerud, Avdelningen för djurskydd och hälsa, Jordbruksverket.

SJUKDOMSUTBROTT PÅ VATTENBRUK

Under sommaren inträffade flera sjukdomsutbrott hos fisk.

KHV (koiherpesvirus)

Det första fallet var ett utbrott av koiherpesvirus (KHV) hos en djurägare som hade köpt in koiarpar från Japan. KHV är ett DNA-virus som drabbar karp. Viruset upptäcktes först i Israel 1998. KHV resulterar oftast i hög dödlighet. 2007 fick Sverige sitt första fall av KHV och vi har ett antal sjöar med vilda bestånd av karp som kan hotas om smittan skulle läcka ut till naturliga vattendrag och sjöar. Symtom som fiskar kan visa är insjunkna ögon och gälar med mörkare och ljusare fläckar. Det är dokumenterat att viruset kan finnas kvar i koiarpar som överlevt utbrott. De blir då subkliniska smittbärare som kan föra viruset vidare och orsaka dödlighet hos karp som inte blivit utsatta tidigare. Det finns ingen behandling mot sjukdomen.

Djurägaren hade tidigt varit i kontakt med SVA och fått tydlig information om hur han skulle göra för att hålla fiskarna i karantän. Han hade fiskarna i fyra olika tråg, eftersom han hade fått dem i fyra olika grupper. Han såg till att grupperna hölls åtskilda från varandra genom att ha skiljevägg mellan trägen så att vatten inte skulle stänka över och hade fyra

Foto: SHUTTERSTOCK

olika pumpar och fyra olika slangar för att fylla på med nytt vatten. Djurägaren skickade in en fisk från varje tråg till SVA för analys. SVA konstaterade att en fisk var positiv för KHV. Eftersom KHV är mycket smittsamt ansåg man att resten av fiskarna i det träget var positiva och därmed avlivades de. Efter samråd med SVA

Fiskodling vid kusten. Under sommaren har tre större sjukdomsutbrott drabbat svenskt vattenbruk.

beslutade Jordbruksverket om ytterligare provtagning av de andra trägen, där resultatet blev negativt.

BKD (bacterial kidney disease)

Det andra fallet var ett utbrott av BKD (bacterial kidney disease) vid en odling i inlandet. Sjukdomen orsakas av bakterien *Renibacterium salmoninarum*. BKD har hittats både hos vild och odlad laxfisk sedan 1930-talet och förekommer i flera europeiska länder. Symtom på BKD hos fisk kan vara vätskefyllda blåsor på huden, blåsor som sträcker sig ner i muskulaturen. Det tydligaste tecknet på BKD är att fisken har svullna njurar med vita fläckar.

I Sverige har vi tilläggsgarantier för sjukdomen i inlandet vilket innebär att staten vidtar åtgärder för att begränsa spridningen av sjukdomen om man skulle hitta den. Åtgärderna kan innebära att den infekterade odlingen blir spärrad, fisken som är sjuk avlivs och anläggningen saneras. För att få behålla dessa tilläggsgarantier utför Sverige rutinmässig provtagning för BKD på alla odlingar som har arter som kan få sjukdomen.

För den aktuella odlingen lade man restriktioner på anläggningen som består av en kassodling och en landbaserad odling. Distriktsveterinären kunde under sitt besök konstatera utbuktande njurar som också var genomslagna av vita härdar hos fisken. Eftersom Jordbruksverket ansåg att kassodlingen var en egen epidemiologisk enhet tog verket beslut om att avliva alla fiskar i odlingen, efter samråd med SVA. På den landbaserade odlingen har ägaren ett kläckeri där man föder upp fiskarna. Kläckeriet

får ingående vatten från en bäck 45 meter uppströms och utgående vatten går till sjön där kassodlingen finns. Därmed har man tagit prover också från den landbaserade odlingen.

IPN (infektiös pankreasnekros)

Under sommaren upptäcktes vidare ett sjukdomsutbrott av IPN (infektiös pankreasnekros) på östkusten. IPN är en virusjukdom som angriper alla laxfiskar. Även ål, gädda m fl kan bli inflekterade. Sjukdomen förekommer i hela Europa och orsakar stora problem och ekonomiska förluster i sättfiskodlingar. Sjukdomen är kritisk framför allt för laxfiskyngel och orsakar hög dödlighet. Man kan se mörkfärgning och uppsvullda bukar hos infekterade laxfiskar med blödningar i bukfett och inre organ. Det finns ingen effektiv behandling mot IPN men man försöker framställa ett vaccin.

Sverige har ett utrottningsprogram på kusten och ska då bekämpa sjukdomen. Det finns två serotyper av IPN. Den ena är IPN serotyp sp som finns med i epizootilagen och är den allvarliga formen. Sedan finns IPN serotyp ab som är en anmälningspliktig sjukdom. Inom EUs regelverk gör man ingen skillnad mellan dessa två serotyper, därmed ska all form av IPN bekämpas.

Odlingen är en kassodling med tre olika områden för kassarna. Uppfödaren flyttar kassarna mellan områdena beroende på storlek och årgång på fisken. Detta gör att hela odlingen anses som en epidemiologisk enhet. IPN upptäcktes under en rutinprovtagning. Utredning pågår för att utreda i vilken omfattning smittan finns på odlingen. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Stipendier ur Kerstin Orstadius Minnesfond

Härmed utlyses två stipendier på vardera 20 000 kr ur Kerstin Orstadius Minnesfond. Stipendiernas ändamål är i första hand att stödja vetenskaplig forskning, men även studier, inom hundens och kattens dermatologi.

Skriftlig ansökan skickas till Stiftelsen Svensk Djursjukvård, Fondkommittén, Box 22097, 250 23 Helsingborg.

Ansökan ska ha mottagits senast den 15 november 2013. Utdelning av stipendier sker den 4 december 2013. Mer information finns på www.djursjukhus.com.

STIFTELSEN
SVENSK DJURSUKVÅRD

SVFs och Agrias understödsfonder

Medel ur förbundets understödsfond och Agrias understödsfond för veterinärer utdelas i form av understöd till hjälpbehövande veterinärer och deras efterlevande.

Ansökningsblankett och närmare upplysningar kan erhållas av förbundskansliet, tel 08-545 558 20, e-post office@svf.se.

Skriftlig ansökan skickas till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.